

MAGYAR MERKUR

1789-dik éftendőben.

A Róm. Csász. és Apost. Kir. Fels. különös engedelmevel

Szereclán Sz. András havának 18-dik Napján.

Hadi történetek

A nagy Török hadnak végső veszedeleme és Belgrádnak megvétele után reménylhetünk, hogy annál kevesebb bajt fognak az ő kisebb váraik szerzeni, mennél nagyobb a mi fegyvereinknek szerentséje; de ime az ellenkezőt tapasztaljuk. Nem hogy az ő veszteségek által megaláztattak és az ő bátor kedvek hanyatlott volna, hanem még inkább kevélyebbek lettek, és a hol lehet még mozognak és nyakafon védelmezik magokat, ámbár a mi győzödelmes fegyvereinket semmiképpen elnem kerülhetik. *Uj-Orsovát* ámbár előre hirdettük vala, még most sem vettük meg. De tsak ugyan fok idő nem telhetik bele, hogy a mienk ne lenne. — A szélső vég-vidékekről vett levelek következőt hirtelnek.

X x x x

Bá-

Bánát. Suppanekről Oktob. 29-dikén. A Vartensleben ferege már 24-dikén az *Allion* hegye körül (melly Orfovának által ellenébe 1500 lépésnyire vagyon) és annak környéken szállott-meg, és 2 nagy ágyúzó sántot vetett-fel Orfova ellen. Az egyik, mely az erőtségnek ellenébe az *Allion* hegyén állított-fel, 5 hatvan fontos és 7 tizfontos mozsárokkal vagyon meg-rakva; a másik valamivel balra vagyon, hogy egy-fzersmind az erőtséget és a Török fajkákat lehessen golyóbifokkal el-érni, 1 mozsárral, 2 hóbitzokkal, 4 hufzonnéggy fontos, 3 tizennyoltz fontos és 6 hatfontos ágyúkkal vagyon meg-erősítve. — Az Oláh Illyriai vég-vidék Regimentbéli Kapitány *Mersitz* Ur egy dobosfal és fehéjér zászlóval el-küldeték, hogy 2 levelet vigyen Orfovára. Eleinten roszszul magyarázák a várbeliek a jelt, és mind ágyúkból, mind apró fegyverekből adának tüzet a Kapitányra; ki is viszszavoná magát, míg a lövöldözés meg-nem szüne, melyre rá-kiált vala a Törökökre, hogy jönnének érette; el-is jövének az ő fajkáikkal és Orfovára vivék. Ottan nemefebb Törökökkel beszéll, és által-adja a *Belgrád*; *Ex-Basának* levelét, és a melyet *Vartensleben* F. V. H. irt vala. A Törökök azt adák válaszzul reája: hogy a mit a *Belgrádi* Bafa tselekedett, ahoz semmi közök nintsen; az erőtség erős és a Németektől épített; nekik az a parantsolatjok vagyon, hogy életjeknek veszedelme alatt addig óltalmazták az erőtséget, a meddig ki-telhetnék tőlök. — Mellyre a mi ágyúzó sántzainkon tovább is folytaták a mieink munkájokat, a nélkül, hogy a Törökök leg-kifisebbet háborgatták volna őket. — A *Belgrádi* Törökök még nagyobbára a *Bánátban* *Ogradinánál* tartózkodnak, és mi tőlünk eleséggel tartattatnak, miglen tovább nem vitettethetnek.

Mihálydin Nov. 4-dikén költ levelek jelentik :
 Óktob. 30-dikán érkezett-el ő Excellenciája a Fő Vezér *Laudon* Báro Ur az *Allion* hegye mellett lévő táborban. Azt hittük hogy a Fő Vezér Urnak el-jöve-tele utann Orsovának ostromoltatása leg-ottan el-fogna kezdődni, de mindazáltal egynehány napokig hallasztatott, mivel a Fő Vezér Ur némelly új rendeléseket tett, és mivel még több munitziónak kézhez való szolgáltatással foglalatoskodott a mi népünk. Tegnap délutann kezdődött az erősségre való ágyuzás, és még maig is tart. A várbéliek a bástyák alatt való börtözetekbe bujtak-el, a hol bátorságosnak láttatnak lenni, míglen 100 fontos bombákkal nem köfszöntgetjük őket. Az erősség' mívei *Dokszát* Generálistól (a ki az utolsó Török háboruban *Niszfzának* fel-adásáért halálra ítéltetett) 1733-dik esztendőben építettett. A bástyák alatt való börtö-hajtások (*casematte*) erősek és 4 láb-nyom-nira vagynak földdel bé-fedezve. Az *Allion* hegyéről az egész erősséget meg-lehet látni és minden mozgásokat benne észre venni. A Sz. *Érsébet* vára melly az *Allion* hegyéhez által-ellenőe a Szerviai részen áll, a természetől jól-meg-erősítettett. Az ellenséges fajak a szigeten alól vagynak, és a mi tűzünket el-kerülhetik, hogy ha *Fetislánnál* valamiként el-nem álljuk útjokat.

Az *Allion* hegyénél lévő táborbul, Nov. 7-dikéről. Még eddig rá nem vehettük a Törököket arra, hogy az *Uj-Orsovai* erősségeket fel adták volna; el-bizzák magokat az ő erős börtözetjokban, mellyek jó helyen építették és a bombáktól meg-nem károsíthatatnak. Már 3 épületek lövöldöztettek-őszve, és többek meggyuladtak; de mihent a mi ágyuink halgatni kezdetek, azonnal meg-szóllamlának az ellenségnek ágyui, és keményen tsattogának a mi ágyúzó fántzaink és fő

szállásunk felé. Végtére egy pattantyús ki-veti az ő ágyából az ellenségnek ágyúját, melly a mi fő szállásunkra tüzelli vala; és ezért arany emlékeztető pénzt fog kapni. — Tegnap a Török által-kiáltott Ratz nyelven: „Szomszédok! éredjete haza, Orsova nem lesz a tietek.“ De ő nekik az a felelet adaték: hogy mi nem megyünk és nem is mehetünk elébb a téli szállásokba, míg ezen erősséget meg-nem veszszük. — Itten senki sem kételkedik azon, hogy ezen jól meg-erősített sziget a mienk ne lenne; de mindazáltal nyakasabban védelmezi magát a várbeli őrizet, hogy sem vélhettük volna Belgrádnak meg-vétele után. Még egynehány nehéz ágyúkat várunk Belgrádbul; hogy a mi tüzünknek foganatját szaporítsuk. — *Csernetzet* Oláh országban el-hagyták a Törökök a mi seregeinknek közelítésére, és az ottani Oláhok a mi óltalmunk alá adtak magokat. Mostanában egy kis sereg melly *Alvintzy* és *Lattermann* gyalogjaiból, és *Erdödy* meg *Vurmzer* Húszárokbul áll, *Gladova* felé elő-mozdult. A két Német lovas Regementek *Anspakh* és *Vürtemberg* pedig a téli lakásra mennek.

Szebenből Nov. 6-dikán. A miről az előbbeni levélben emlékeztet tettünk, a már meg történt. E most folyó hónapnak harmadik napján a mi elő-seregünk *Vilhorfszky* Fő Hadnagy Urnak vezérlése alatt még nap-virradta előtt a *Kinenyi* táborbul meg-mozdult, és bellyebb Oláh országba nyomult, a többi nép az utánna való napon utánna indult, ma pedig a *Komendérozo* Generális Ur is *Szebenből* útnak indult. A *Törtsvári* *Paszfzusról* meg-mozdult seregeinknek egyik része *Kimpolungára* érkezett, és a *Kráy* *Óberster* Urnak igazgatása alatt *Krajován* lévő seregtől azt az örvendetes izenetet vettük, hogy semmi aggódással sem kell lennünk a mi

fe-

feregeinknek Erdélyből való szükséges elefég' hordatás eránt, mivelhogy a földnek lakosai szer feletti szereznek elefégét. Tsak egyedül zab nélkül szükölködnek, melly fogyatkozást árpával fogjuk pótolni. Midőn a mieink *Krajova* felé léptettek volna, 300 Törökök valának ott helyben; de a félelem, melly a Magyar feregek előtt járul, ezeket is a mi feregeinknek közelítése előtt fel-hajházta. — Bizonyosnak mondják lenni, hogy minekutánna *Orsova* a mi hatalmunk alá fog vettetni, a mi nagy hadunknak tábori fő szállása *Kladovára* a Duna mentében *Cseretznak* által-ellenébe, fog által vitettetni.

A Horváth és Tóth országi vég-vidéket nagy tsapással fenyegető ellenségről Bosznýában még eddig semmit sem hallottunk próbált é már ellenünk valamit, vagy sem. Minnyájan azt tartják, hogy *Szirovátnál* szándékozik a *Skutari Bafa* által tsapni. A *Podrasnitzai* táborbul már jó ideje hogy meg-indult, és némelyek bizonyítása szerint az *Unna* folyó vizén is kereftül ment immár. Hozzája tsatolta magát az ő feregével a *Trávniki Bafa*, a ki minden *Bosznýai* várbéli tiszttartóknak meg-parantsolta, hogy az ő kezek alatt lévő fegyveresekkel ők is melléje álljanak. A mi részünkről mindenek tökéletes készülettal vagyunk az ellenségnek illendő fogadására, és a *Generál-Strazsamester Jellatsits* az ő vezérlette feregével együtt a vég-vidéken áll szemközt az ellenséggel; a német gyalogságnak, melly már a falukba tért volt telelni, mind ki-kellettett szállania, és mostan *Szirovátnak* tájékan tábort vernie. Minden tudositások meg-egyeznek abban, hogy ez az ellenségnek leg-nagyobb ereje, melly ebben a háboruban a Tóth és Horváth vég-vidékek ellen indult, és hogy még ennél számof-sabb Török nép nem láttatott azon a tájékon. A mint hall-

halljuk, a hét vezér - Basáik Novemb. 2, és 3-dikát határozták-meg, mellyen földünkri fognak ütni.

Az Ó Gradiskai és Berbirt erőtségben Oktob. 22-dikén innepeltetett a Hohenlohe Fejedelemnek győzdelme, melly alkalmatofsággal, 97 ágyúk süttettek-ei a Bányaluka felé szolgáló ki-falacról: Reménylük, hogy az által nagyon meg-gyántáztattak a Bosznyaiak; mert már az előbbeni ágyúzásnál, melly Belgrádnak meg-vétele eránt tartatott, fokát kérdezőskedtek mi lehet annak oka, és meg-ígérték annak a jobbagynak, a ki bizonyos hirt hozánd felöle, hogy egész esztendőre el-fogják neki a haratsot engedni. — *Berbiren* fellyül és alól a Száva mentében két falukat szállítanak-meg a Cs. K. óltalom alatt maradt Bosznyások, mi végre szép helyeket választottak magoknak. *Berbir* mostan tsinosnak és szépnek látszik. A kommandáns háza, a fő strázsáló hely, a kázárna és a bastyak alatt lévő báltozatok egészen helyre hozattak. A kommandáns' háza, mikor még Török kézben vólt, a *hárem* vólt, vagy a Török kapitány feleségeinek lako háza, a kik 7-en vóltanak vala. A mennyivel nagyobb a Törököknek hivataljok, annyi-val több feleségeket tartanak.

Az Óstiriai Belgiumban

A Császári bölts szerzeményeker meg-vető nyughatatlan Belga hazafiak az őszve-szövetkezett Belgiumban őszve-tsoportoztak, nagy számmal hazájok földjére visszsa-tértek, és már most mindent ölnek 's pusztítanak. Leg-először is *Lillo* várát Selde vizén és még más helyeket el-foglaltak; némelly városok, mellyek között *Antwerpen* és *Gent* vagon, a pártosok mellé állottak. *Brabantziának* hajdani kantzellariusát, *Krumpipent* a pártosok az ő káftélyjában meg-fogták és a Hollandusok földjére bátorfágos helyre hozták. A Cs. K.

K. seregek öszve vonódnak és a pártosok ellen kel-
nek, hogy meg-támadják és széllyel-verjék azokat.
Már azt is hirdetik, hogy szembe szállván egymással
szörnyen meg-véreztek volna egymást. E végre a ko-
mendérozo Generális *D' Alton* Gróf az ő nevében kö-
vetkezendő jelentést adott: — Mivel külömb-külob-
féle helységek a zenebonának zászlóját ki-szegezték
immár, és azoknak lakosai fel-fegyverkezve találat-
tak, a katonaságra tüzet adtak, mi rajtunk pedig áll
a pártosokat az ő kötelességekre, és az engedelmes-
ségre mellyel uralkodó Fejedelmeknek tartoznak, vízf-
szá-téríteni, és a végre hadi erőszakot tenni rajtok;
tudtára adjuk tehát kinek kinek; hogy ámbár irto-
zunk emberi vért ontani, és azokat a kik a vétkesek
között találatnak, meg-sérteni, mindazáltal el-nem
kerülhetjük, hogy mind azokat a falukat fel-ne gyúj-
tsuk, a mellyek a zenebonának zászlóját dugják-ki,
vagy a hol némelly jobbágyok a véggel fel-fegyver-
kezve találatnak, hogy ő Felsége seregeinek ellent-
álljanak. Brüsszelben Oktob. 26-dikán 1789.

Ugyan abban az időben, mellyben a pártosoknak
büntetésre méltó bé-rohanásoknak híre érkezett volna
Brüsszelbe, értékre lett a Brüsszelieknek, hogy a
Mekheln Érsek, a kinek jóval előbb nyilvánosságos pa-
rantsolat által meg-tiltatott volt Brüsszélből csak egy
tapodást tenni, alattomban ki-szökött a városból. A
tellyes hatalmu Minister *Trautmanfzdorf* azután kö-
vetkezendő levelet küldé nékie Oktob. 28-dikán: —
Kárdinális Uram! Ezen levelet a kegyelmed szállásá-
ba küldöm, és a kegyelmed embereire bizom, a kik
előtt kétség kívül tudva vagyon, a mostani mulatása,
hogy azt a kegyelmed kezéhez szolgáltassák. Kegyel-
med az ő vétkes szófogadatatlansága által, mellyel már
jó időtől fogva az ő Fejedelme előtt bűnössé tette ma-
gát,

gát, egészen bé-töltötte a mértéket; és a futás mellyre abban a szempillantásban adia kegyelmed magát, midőn egy tsoport zenebonások, a kik a Hollandusok földjén gyülekeztek-öszve, fegyveres kézzel bé-rohanni bátorzkodnak, nyilván bizonyítja, hogy kegyelmed nem akarja azt tselekedni a mit a papi-hivatalja megenged és a mellyre le-kötelezi, hogy azokat a rút rága mazáfokat ki-irtsa, mellyek a véggel terjesztettek-el ő Felségének indulatja ellen, hogy a zenebonára indittasék a nép. A kegyelmed' önnön maga viselése elégséges bizonyiságot téfzen arról, hogy kegyelmed egy a fővebbek közzül való, a kik ezen kárhozatos zenebonát indították. Ezekben a környűl állásokban és mig az itélő-székek, mellyek eleibe menten fog kegyelmed idéztetni, a méltó büntetésre nem vonják kegyelmedet, Ő Felségének nevében hirdetem kegyelmednek a parantsolatot, hogy azonnal a Sz. István Rendjének nagy Keresztét, és a dekretumot, melly által ő Felségének titkos tanátsofsává tetetett, visszsa-küldje kegyelmed, minekutánna ezen betsületre érdemetlenné tette magát. Meg tiltom tehát kegyelmednek ő Felsége nevében, mostantól fogva a Királyi Rendnek jelét hordozni, és akarmelley alkalmatofságban ő Felsége titkos Tanátsofsainak tifulufsával élni, mivel ettől a szempillantástól fogva a Rendnek Vi:zei és Cs. K. titkos Tanátsofnak lajstromábul, ki-töröltetett kegyelmed. Vagyok 's a t.

Brüszfel városának kapni Oktob. 27-dikén bé-zárattattak, mindazáltal meg-engedtetett a mezei lakosoknak eleféggel szabadon ki 's be járnai. Azt irják, hogy *Lengé* (*Linguet*-) nél plánum találtatott volna, hogy miként lehetsen az Ostriai Belgiumból és a Lüt-tichi Fejedelemségből egy szabad közönféget fel-állítani.

P E S T E N N,

Nyomtattatott Patzkó Ferentz' betűivel.